

Rapport Raad van Toezicht over 2016
Stichting Pensioenfonds voor de Woningcorporaties
SPW

Harderwijk, 13 juni 2017

Versie (2017.04.27) 'final draft' na bespreking met bestuur

Voorwoord

Voorliggend rapport gaat in op de volgende punten:

1. Visie op toezicht
2. Verantwoording van uitvoering van taken en uitoefening van bevoegdheden
3. Rapport van bevindingen
4. Een vooruitblik op 2017

Het concept rapport is op 11 april 2017 besproken met het bestuur.

Op 31 mei 2017 heeft er een overlegvergadering plaatsgevonden tussen Raad van Toezicht en het VO. Tijdens deze bijeenkomst heeft de raad verantwoording afgelegd over zijn werkzaamheden aan het VO.

Op 13 juni 2017 heeft de raad in een overlegvergadering met het bestuur het jaarverslag 2016 goedgekeurd en daarbij het definitieve rapport van de raad aan het bestuur overhandigd en toegelicht.

Namens de Raad van Toezicht,

Petra de Bruijn – Nooteboom
Peter de Groot, voorzitter
Dick Wenting

1. Visie op toezicht

De afgelopen jaren hebben de pensioensector gekenmerkt door veel veranderingen op het terrein van governance. De deelnemers in het Verantwoordingsorgaan in een andere positie, de gewijzigde governance modellen, ook voor het paritaire model en de versterking van de positie van intern toezicht. In 2016 functioneerde het intern toezicht in zijn nieuwe vorm ongeveer 2 jaar. Discussies over de werkverhoudingen en taken tussen RvT en bestuur en RvT en VO worden steeds meer helder en het is ook steeds duidelijker voor de sector als geheel hoe verantwoordelijkheden liggen. Tevens groeit het begrip dat governance modellen onlosmakelijk zijn verbonden aan de dynamiek binnen het bestuur.

Ook bij SPW is dit het geval. SPW is een groot fonds dat in de top 35 van de pensioenfondsen in Nederland staat. Dit betekent bijbehorende ingewikkeldheid, aandacht en sturing die bij een dergelijke positie horen. Bij SPW functioneerde al ruim voor de introductie van de wet versterking bestuur pensioenfondsen een RvT. De taken en bevoegdheden van de RvT zijn echter op 1 juli 2014 als gevolg van de wet gewijzigd. De thans zittende raad is geformeerd ruim na 1 juli 2014 en is niet belast met werkverhoudingen van voor 1 juli 2014. Voor de raad is het wettelijk kader vertrekpunt voor toezicht: de beheerste bedrijfsvoering van het fonds als basis voor zijn werkplan en de specifieke taken, die de wet aan de raad oplegt, te vervullen.

Het afgelopen jaar is de monitoring commissie met een rapport ("Werken aan Vertrouwen") gekomen over de naleving van de Code Pensioenfondsen met een aantal aanbevelingen. De genoemde waarden (betrouwbaar, duidelijk, open, toetsbaar en communicatief) onderschrijft de raad van harte.

De conclusies uit het rapport (missie, visie en strategie centraal en bestaansrecht van het fonds vertalen in concrete doelstelling) zijn ook conclusies die de raad onderschrijft.

Langs deze lijnen heeft de raad dan ook zijn toezicht en bijbehorende toezicht visie en het toezicht plan 2016 opgezet en ingezet. De raad heeft constructieve discussies met het bestuur gevoerd over strategie en de koppeling van beleid aan deze strategie.

De raad is van mening dat voor een beheerste bedrijfsvoering het essentieel is, dat de bestuurlijke processen op orde zijn, dat het bestuur goed functioneert en dat de bestuurders passen bij de ontwikkelingen waar het fonds in de voorzienbare toekomst mee wordt geconfronteerd. De nadruk voor intern toezicht ligt daarbij op een goed werkende governance en de gehanteerde principes die aan het beleid ten grondslag liggen en minder op de inhoud, de regels en het controleren. Het betreft hierbij dus open normen en de Pensioenwet, de Code Pensioenfondsen en de VITP code geven de raad handvatten deze open normen te vertalen naar een toezichtplan dat past op SPW. Bij de toetsing kijkt de raad ook uitdrukkelijk naar de geest van de wet: wordt de verbetering ook bereikt die de wetgever beoogde met de Wet versterking bestuur pensioenfondsen? Goed pensioenfondsbestuur is dus niet statisch gedefinieerd. In de loop van de tijd en met de ervaringen van de nieuwe bestuursmodellen zal hetgeen wordt verstaan onder goed bestuur, ook nog verder rijpen.

2. Verantwoording van uitvoering van taken en uitoefening van bevoegdheden

2.1. Taak Raad van Toezicht

Het wettelijk kader en hetgeen is opgenomen in de statuten en reglementen van SPW bepalen de opdracht en de taak van de Raad van Toezicht.

2.2 Informatie aan de Raad van Toezicht

De raad heeft via de netwerkomgeving van het fonds toegang tot alle bestuurs- en commissiestukken van het fonds. Hierdoor kan de raad zich mede een beeld vormen van de gang van zaken in het bestuur en de beleidsontwikkeling van het fonds en verdiepen waar de raad dat nodig acht.

De raad kan beschikken over alle informatie die de raad nodig denkt te hebben om zijn taak goed te kunnen vervullen en heeft vrije toegang tot het bestuur, het VO en de medewerkers van het bestuursbureau.

De raad heeft het recht van overleg met de compliance officer, de externe accountant en de externe actuaris.

2.3 Werkwijze van de Raad van Toezicht

De raad heeft beoogd zijn toezichtstaak zodanig uit te voeren dat het bijdraagt aan het effectief en slagvaardig functioneren van het fonds en aan een beheerste en integere bedrijfsvoering. Tevens heeft de raad zich opgesteld als gesprekspartner van het bestuur. Teneinde invulling te geven aan deze doelstellingen heeft de raad de volgende werkwijze gehanteerd over het verslagjaar 2016.

Tot en met 13 juni 2017, de datum van vaststelling van het jaarverslag 2016 door het bestuur, heeft de raad negenmaal in eigen kring vergaderd. Daarnaast is de RvT zesmaal met het (dagelijks) bestuur bijeengekomen en is een maal met het VO vergaderd. Voorts zijn er enige malen gezamenlijk met DB en VO bijeenkomsten geweest.

Voorafgaand aan iedere vergadering met het bestuur heeft de raad in eigen kring vergaderd om enerzijds de vergaderingen voor te bereiden en anderzijds bevindingen van eigen waarnemingen onderling uit te wisselen.

Voorts heeft een afvaardiging van de raad gesprekken gevoerd met delegaties van bestuur en bestuursbureau over risicomanagement en beleggingsbeleid. Daarnaast heeft er regelmatig overleg plaatsgevonden met de voorzitter(s) van het fonds, hetzij fysiek, hetzij telefonisch en incidenteel met de voorzitter(s) van het VO.

De raad heeft een wettelijke taak bij de vaststelling van het beloningsbeleid (behalve bij dat van de raad zelf) en de vaststelling van het geschiktheidsprofiel van bestuursleden. In 2016 is het beloningsbeleid gewijzigd en zijn de profielen aangepast. Hieraan heeft de raad zijn goedkeuring gegeven.

De raad heeft in het kader van de goedkeuring van het jaarverslag 2016 tevens gesprekken gevoerd met de compliance officer, de accountant en de certificerend actuaaris van het fonds.

De raad wordt ondersteund door het bestuursbureau.

Leden van de raad zorgen ervoor dat hun kennis en vaardigheden steeds up to date zijn. In het kader hiervan zijn in het jaar 2016 verschillende seminars en opleidingsdagen bezocht. Leden van de raad hebben verklaard dat zij onafhankelijk zijn conform de interne governance code.

2.4 Gehanteerd normenkader

De Raad van Toezicht hanteert bij zijn taak het wettelijk kader, de Code Pensioenfondsen, de VITP-Toezichtcode, de statuten, reglementen en de gedragscode van het fonds.

3. Rapport van Bevindingen

3.1. Algemeen beleid

Norm: Het bestuur van een fonds heeft tot taak zo goed mogelijk uitvoering te geven aan de pensioenregeling. Het bestuur draagt zorg voor vastlegging van de doelstellingen van het fonds en beleidsuitgangspunten, waaronder de risicohouding van het fonds in overleg met vertegenwoordigers van sociale partners en de organen van het fonds. Het fonds dient een toekomstbestendige financiële opzet te hebben waarin ambitie, premie en risico/zekerheid in samenhang zijn vastgesteld en het doel realistisch en haalbaar is. Tevens dient het bestuur een visie te hebben op een toekomstbestendige uitvoering. Het beleid en de overwegingen die daaraan ten grondslag liggen dienen voldoende kenbaar te zijn.

Bevindingen:

De raad constateert dat het bestuur toegewijd is om de missie te vervullen en daar de organen van het fonds in voldoende mate bij betreft. Met betrekking tot de toekomst, constateert de raad dat het bestuur een strategietraject heeft doorlopen om het beleid op langere termijn te herijken. De raad is van mening dat in dit proces het zwaartepunt heeft gelegen op de SWOT en de zogeheten autonome beslissingen die het bestuur kan nemen en minder rekening is gehouden met externe ontwikkelingen waarop kan worden geanticipeerd met scenario's. De vertaling van het strategieproces vindt dan ook veel meer plaats naar het operationeel plan voor komende jaren dan naar een bovenliggend strategisch plan.

De raad is van oordeel dat het bestuur haar zaken goed voor elkaar heeft waar het gaat om het aanpakken van voorliggende zaken en na te denken over de toekomst ten aanzien van de autonome keuzes. Dossiers worden adequaat opgepakt en de raad begrijpt dat het bestuur er min of meer trots op is dat DNB het fonds tegenwoordig een saai fonds vindt. De raad heeft het bestuur afgelopen jaar uitgedaagd op het punt van ambitie. Is het voldoende voor een fonds van de omvang van SPW dat ontwikkelingen lijdzaam worden gevolgd of behoort het fonds op onderdelen ook leiderschap te tonen en meer actief te acteren in de sector om uit eigen ervaring externe ontwikkelingen op de bestuurstafel te brengen? Juist in deze turbulente tijd – zo is de mening van de raad - is het van belang dat fondsen een open oog hebben voor de veranderende omgeving en beoordelen of het fonds, inclusief bestuur, raad en verantwoordingsorgaan het vermogen heeft om proactief om te gaan met deze veranderingen.

Het bestuur geeft via het bestuursverslag op transparante wijze inzicht in het beleid en de overwegingen die daaraan ten grondslag liggen. Dit verslag wordt ter beschikking gesteld aan de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan. In het jaarverslag geeft het bestuur aan een breder publiek uitleg over het beleid van het fonds en de resultaten.

3.1.1 Pensioenbeleid

Op dit moment wordt de verplichtstelling over de werkgeverskant gehandhaafd via de Commissie Gelijktelling Werkgevers waarin SPW is vertegenwoordigd. Het bestuur streeft in de lange termijnstrategie naar een mate van klanttevredenheid die tot aansluiting bij het fonds zou leiden ook als er geen verplichtstelling is.

3.1.2 Financiering

De raad constateert dat het bestuur goed aandacht geeft aan het afgeven van signalen aan cao-partijen naar aanleiding van de financiële ontwikkeling van het fonds. Hierbij is onder meer aandacht gegeven aan de kostendekkende premie. Het bestuur concludeert op grond van analyses dat het huidige premiebeleid ook op de langere termijn niet op bezwaren stuit. De raad handhaaft de aanbeveling de effecten van de lage premiedekkingsgraad op de lange termijn goed naar de deelnemers te communiceren. Het bestuur ziet ook de noodzaak hiertoe.

3.2. Governance

Norm: De structuur van het fonds, het gekozen bestuursmodel en de samenstelling van het bestuur dient zodanig te zijn dat goede besturing is geborgd. Het bestuur opereert vanuit heldere verantwoordelijkheden, rollen en taken. Het bestuur en de organen gaan op een transparante wijze en met besef en respect voor een ieders rol met elkaar om. Individuele bestuursleden en het bestuur als geheel dienen voldoende geschikt te zijn.

Bevindingen:

Het pensioenfonds wordt bestuurd door een paritair bestuur. Het bestuur is betrekkelijk groot en telt acht leden. Er wordt gewerkt met beleidsvoorbereidende commissies. Commissies en bestuur worden ondersteund door een bestuursbureau.

De raad constateert dat het bestuur competent is en toegewijd de taken vervult. De bestuursleden zijn deskundig, zij stellen zich onafhankelijk op en er wordt op voet van gelijkwaardigheid geopereerd.

3.3. Adequate risicobeheersing

Norm: Het bestuur bevordert een cultuur waarin risicobewustzijn vanzelfsprekend is en zorgt voor een adequate organisatie van het integrale risicomanagement. Het bestuur houdt expliciet rekening met risico's en risicobeheersing bij het bepalen van het beleid en het nemen van besluiten. Deze risicoafweging wordt vastgelegd.

Bevindingen:

Het bestuur heeft in 2016 verder gewerkt aan de nadere invulling van het integraal risicomanagement. Er zijn een aantal belangrijke stappen genomen: er is een onafhankelijk risicomanager, er wordt gewerkt met ondersteuning door een externe partij, de risico's worden per categorie beschreven, besproken, toebedeeld aan commissies en gescoord op bruto en netto risico.

Aandachtspunten voor de bespreking met het bestuur zijn voor de Raad geweest omgang met reputatierisico's, incorporatie van de risico's in de besluitvorming bij de bestuursleden en systematisch volgen van de ontwikkelingen van de risico's.

Voor wat betreft het volgen van de risico's heeft het bestuur in 2016 een aantal belangrijke besluiten genomen zoals afspraken rondom de agendering in het bestuur, het format waarmee dit gebeurt en de toewijzing aan de commissies van het verschillende risico's. De afspraken zijn dat de commissies de risico's monitoren en hierover rapporteren aan het bestuur waarna in het bestuur de dialoog gevoerd kan worden.

Verder heeft de beheersing van het integriteitsrisico enige aandacht van het bestuur gevraagd omdat het enige tijd duurde voor de discussie over de gedragscode was afgerond. Ook vroeg het omgevingsrisico en het bestuursrisico om aandacht van het bestuur

Specifieke aandacht heeft het bestuur besteed aan de risico's, gevat onder de term Panama Papers, op basis van publicaties en een brief van DNB. Het bestuur heeft dit onderwerp adequaat opgepakt, onderzocht en behandeld.

Verder heeft DNB ook onderzoek gedaan bij SPW inzake de beheersing van het renterisico. Deze vragen zijn behandeld, de constatering door DNB zijn aangepakt, gemonitord en na extra informatie in de vorm van kwartaalrapportages afdoende afgehandeld. Wel verwacht DNB dat het bestuur het renterisico, en met name de beheersing daarvan, zal blijven volgen en zich voortdurend zal blijven ontwikkelen op het terrein van het management van het renterisico.

De raad constateert dat de ingezette lijn betreffende integraal risicomanagement in 2016 duidelijk verder is uitgewerkt en vorm krijgt. Daarmee ligt het bestuur op schema voor wat betreft de verdere uitrol en systematische aanpak van de risico's zoals in de planning opgenomen.

3.4. Evenwichtige belangenafweging

Norm: Het bestuur van een fonds dient ervoor te zorgen dat in de besluitvorming de belangen van verschillende groepen op een evenwichtige wijze worden meegewogen. De gemaakte afweging van de betrokken (deel)belangen wordt expliciet gemaakt en waar mogelijk gekwantificeerd.

Bevindingen:

De raad constateert dat het bestuur bij het nemen van beleidsbeslissingen steeds de belangen van de verschillende partijen op een evenwichtige wijze afweegt. Overwegingen dienaangaande zijn ook terug te lezen in de verslagen.

3.5. Beleggingsbeleid en vermogensbeheer

Norm:

Een pensioenfonds dient een beleggingsbeleid te hebben dat in overeenstemming is met de verplichtingen van het fonds en de vastgestelde risicohouding. De opdracht aan de vermogensbeheerder dient in overeenstemming te zijn met dit beleid en er dienen effectieve

begrenzungen opgenomen te zijn in deze opdracht. Het maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid is vastgesteld op basis van preferenties van deelnemers. Het beleggingsproces dient in al zijn facetten adequaat te zijn ingericht.

Bevindingen:

Strategische asset allocatie

De strategische allocatie is tot stand gekomen op basis van een ALM-studie (2015). Een toelichting hierop heeft de raad in het vorige rapport opgenomen. Aanvullend kan worden opgemerkt dat het fonds in ALM en herstelplan prudente aannames hanteert en niet de bovengrenzen opzoekt van toegestane parameters. Het bestuur hanteert een bewuste keuze in afweging renteverwachting en risicopremies op zakelijke waarden.

De raad constateert dat het bestuur prudente aannames hanteert en zorgvuldige afwegingen maakt tussen rendement en risico. De prudente opstelling is verankerd in organisatiestructuur, benoemde verantwoordelijkheden en wordt ondersteund door de gehanteerde processen. Risicobeheersing en transparante besluitvorming is onderdeel van de bedrijfscultuur.

Tactische asset allocatie

Het fonds hanteert geen expliciete TAA doelstelling. Tactische positionering vindt plaats als onderdeel van het rebalancing proces. Mede omdat er geen expliciet tactische doelstelling is wordt de beschikbare risicoruimte niet volledig benut. Elke positie afwijkend van de normportefeuille is een TAA positie. Input voor de beslissingen zijn: economische- en marktvisie en kostenbeheersing. Het (bruto) resultaat wordt gemeten. Het beleid is bestaand beleid waarover geen discussies lopen. De raad constateert dat tactische allocatie een beheerste en logische plaats in het beleid heeft.

Actief beheer

Het fonds alsmede APG geloven in actief beheer. Achtergronden hiervan heeft de raad in het vorige rapport besproken. De raad heeft in 2016 nader besproken op welke wijze de resultaten van het actief beheer worden gemeten en beoordeeld. Instrumenten om te meten zijn de information ratio en de z-score (uit hoofde van de vrijstellingsregeling bedrijfstakpensioenfondsen). De uitkomsten hiervan leken hoog. De raad heeft geprobeerd te begrijpen of dit het resultaat is van goed beheer, of dat mogelijk benchmarkkeuzes een rol spelen. Deze keuzes hebben in het verleden mogelijk effect gehad op de relatieve performance. Te denken is aan benchmarkkeuzes voor bepaalde illiquide beleggingen. Het bestuur is zich terdege bewust van mogelijke effecten van benchmarkkeuzes. Zo is in het beleggingsplan 2017 bij een bepaalde aanpassing van een benchmark, ook aandacht besteed aan de relatie met de z-score. De raad constateert dat er sprake is van bewust beleid en van beheerste toepassing en keuzes van benchmarks.

Beleggingsplan 2017

Ten grondslag aan het beleggingsplan licht het strategisch beleggingsplan 2016-2018. Voor het beleggingsplan wordt mede uitgegaan van economische verwachtingen. Deze zijn door APG geformuleerd op basis van scenarioanalyses. Het bestuur beoordeelt kritisch of er naar aanleiding van deze analyses aanleiding is om de vorig jaar gehanteerde verwachtingen bij te stellen of voor het nieuwe jaar te handhaven. APG doet voorstellen voor de invulling van het jaarlijkse beleggingsplan. Hierbij wordt onderscheid gemaakt naar beleidsmatige of

(uitvoerings)technische voorstellen. Er wordt altijd toegewerkt naar de strategische allocaties. Hiermee is ook geborgd dat er consistentie is tussen beleid en risicohouding. Periodiek worden de beleggingscategorieën geëvalueerd. Er is voorzien in een procedure voor uitzonderlijke situaties. Het beleggingsplan wordt jaarlijks in het voorjaar geëvalueerd op diverse aandachtspunten. Verder vindt een toets op de geldigheid van eerder gestelde economische scenario's per kwartaal plaats.

De raad constateert dat het proces voor totstandkoming van het jaarlijkse beleggingsplan deugdelijk is ingericht. De geldigheid van eerder geformuleerde economische scenario's wordt degelijk gemonitord.

Renterisico

Er wordt ter beheersing van het renterisico een rentestafel gehanteerd. Er is sprake van een mechanisch proces, maar wel met toets op risicogrenzen en afweging van eventuele uitruil met andere risicoco's. Rentebelief komt per kwartaal aan de orde, dit is een vast agendapunt. De raad concludeert dat het rentebelief duidelijk is en dat de rentestafel beheerst wordt toegepast.

Beleggingsovertuigingen

Het bestuur heeft eigen beleggingsovertuigingen en hanteert beleggingsrestricties, die in de praktijk echter niet altijd gemakkelijk zijn af te stemmen met het beleid binnen de APG beleggingspools. De beleggingsovertuigingen en de restricties zijn besproken, geëvalueerd en nader vastgesteld. De raad beveelt aan dat het bestuur hier zeer kritisch op blijft.

Beleggingsrestricties

SPW is kritisch op het volgen van de restricties zoals door APG gehanteerd. SPW wil eigen beleid voeren en bewuste keuzes maken op basis van eigen visie, eigen format en eigen beheersingsuitgangspunten. In het verleden was dit nog niet zo vormgegeven. De beleggingsrestricties worden periodiek per beleggingscategorie herijkt en in dit nieuwe format opgesteld. De raad concludeert dat de beleggingsrestricties goed beheerst worden.

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Het bestuur heeft een eigen visie op maatschappelijk verantwoord beleggen. Tot nu toe wordt in de praktijk het beleid van APG gevolgd zoals dat binnen de beleggingspools wordt toegepast. De raad heeft in het vorige rapport aandacht gevraagd voor de bepaling uit de Code Pensioenfondsen om een eigen visie op maatschappelijk verantwoord beleggen te hebben en die ook uit te dragen. Het bestuur heeft hier goed aandacht voor.

Het bestuur wil naar een nieuwe en complete invulling van het MVB beleid. Onderzoek naar mogelijkheden en consequenties is aan een werkgroep toebedeeld met aandacht voor vragen als: hoe tot een eigen beleid te komen en wat de toegevoegde waarde daarvan kan zijn. Het bestuur wil hierbij een Iteratief proces volgen van afwegingen van pro's en contra's. Implementatie van een nieuw beleid zal op beheerste wijze geschieden. Het bestuur wil ook de opvattingen van de achterban peilen, en de inzichten bij het bestuur verder uitbouwen.

Binnen het huidige beleid worden vooral voting en engagement toegepast, naast de wettelijke bepalingen omtrent uitsluiting. Bij APG vindt thans onderzoek plaats naar overstap van uitsluiten naar insluiten, met een integrale benadering, hetgeen ook past bij de gehanteerde overtuiging dat actief beheer waarde toevoegt. Het bestuur is zich ervan bewust dat dit een

vorm van “actief aandeelhouderschap” vereist. Het bestuur zal zich moeten beraden of men dit wil volgen en de consequenties wil aanvaarden.

De raad constateert dat het bestuur werkt aan doorontwikkeling van het beleid maatschappelijk verantwoord beleggen en ook de deelnemers hierin verder wil betrekken. De raad neemt waar dat het bestuur zich terdege bewust is van de implicaties van een actief aandeelhouderschap. De raad beveelt aan dat het bestuur in de overwegingen meeneemt dat een dergelijk beleid andere verantwoordelijkheden met zich mee brengt dan thans en dat reputatierisico een issue kan zijn.

De fiduciaire rol van APG als vermogensbeheerder

Het bestuur is zeer kritisch op de fiduciaire rol van APG. SPW hanteert voor dit onderwerp een duidelijk stappenplan en strategie, die nu ook feitelijk wordt ontwikkeld. SPW voert eigen onderzoek en legt eigen standpunten en visie vast op de gewenste fiduciaire rol. Hierbij is goed overleg en afstemming met APG.

Het bestuur heeft kaders gesteld. Deze uitgangspunten zijn neergelegd bij APG. Het bestuur constateert dat er bij APG, mede op aandringen van de overige klanten van APG, al forse stappen worden gemaakt met verschuiving in de richting van scheiding van werkzaamheden waarbij organisatie en aanspreekpunten worden aangepast.

Het bestuur heeft goed aandacht voor het belang in de fiduciaire relatie van het proces Selectie, aanstelling, monitoring en ontslag vermogensbeheerders. De feitelijke situatie is echter dat, bij het gebruikmaken van fondsen voor gemene rekening, SPW geen directe invloed heeft op de keuze door die fondsen van de onderliggende managers. Voor SPW is dus eerder sprake van een impliciete monitoring op basis van de uiteindelijke fondsprestaties. Bij de andere (met name de illiquide) beleggingen kan het proces Selectie etc. wel goed worden toegepast.

De raad concludeert dat het bestuur goede aandacht geeft aan verbetering van de fiduciaire rol van APG.

Uitvoering

De EMIR self assessment is uitgevoerd. De score was relatief goed. Het APG Treasury Centre is al goed ingericht op central clearing maar er zijn nog slagen te maken. Onderzocht is welke implicaties een hoge renteafdekking zou hebben. Gebleken is dat marktcapaciteit dan een probleem wordt. Daarom overweegt APG zelf als Clearing Member te willen optreden, omdat in dat geval de kapitaaleisen lager zijn. APG is hierover in gesprek met DNB.

Dit onderwerp staat hoog op de agenda van bestuur en BcB. Er is een tijdslijn uitgezet. Het bestuur is kritisch op het verkrijgen en borgen van de nodige ruimte in het besluitvormingstraject van APG.

De raad concludeert dat het bestuur goed aandacht heeft voor de implicaties van EMIR en Central Clearing.

Beheersing

Er is een crash procedure waarbij triggers zijn benoemd, zoals schoksgewijze rentemutaties. Voor beoordeling van de ernst van de schok wordt een betrouwbaarheidsinterval gehanteerd. Het signaal is dan aanleiding voor bespreking binnen het desbetreffend committee bij APG. Bij bespreking hiervan met het fonds worden afwegingen gemaakt. De crash procedure is vastgelegd in het strategische beleggingsplan en het jaarplan beleggingen.

In de beheersing van het balansrisico is de dekkingsgraadmonitor essentieel, daarin is de gewenste integrale benadering vormgegeven. De bevindingen uit de monitoring kunnen aanleiding zijn de opdrachtgever attent te maken op het feit dat er bijzondere ontwikkelingen zijn zoals toename risico's en afname premiedekkingsgraad. De monitoring is beslissingsondersteunend. De monitoring is ook ondersteunend voor ontwikkeling van toekomstig beleid.

Bij een aantal klanten van APG heeft een DNB beleggingsonderzoek plaatsgevonden. Dit was aanleiding voor het bestuur om te vragen naar aanbevelingen die daaruit naar voren zijn gekomen en de relevantie van die aanbevelingen voor SPW. Hieruit kwam een aantal aanbevelingen naar voren, die in het bestuur in juni 2016 zijn besproken en waarop acties zijn geformuleerd.

Besloten is de mogelijkheid van securities lending te beperken.

De raad concludeert dat er een crash beleid is dat wordt toegepast op basis van een beschreven procedure. De raad concludeert dat beheersing en monitoring van het dekkingsgraadrisico op goede wijze is vormgegeven.

Besluitvorming bij beleggingsbeleid

Gegeven de organisatiestructuur van het fonds is geborgd dat er bij discussies evenwicht en tegenwicht is. De beleggingscategorieën worden periodiek geëvalueerd.

De raad concludeert dat tegenwicht goed is georganiseerd. De raad neemt waar dat het beleggingsbeleid en de beleggingscategorieën op gedegen wijze worden geëvalueerd (bv in de vergadering van 28 juni 2016).

De raad merkt op dat het streven naar een perfecte beheersing van de risico's mooi is maar dat het gevaar bestaat van overdaad aan informatie. Zie hierover het onderdeel Risicomanagement in dit rapport.

3.6. Naleving Code Pensioenfondsen

Norm:

Het bestuur past de normen uit de Code Pensioenfondsen toe of legt uit en legt in het jaarverslag verantwoording af over de naleving van de Code Pensioenfondsen.

Bevindingen:

Het bestuur geeft goed aandacht aan de Code Pensioenfondsen. Naast verantwoording in het jaarverslag wordt de toepassing van de code verantwoord op de website van het fonds. Het bestuur herijkt periodiek de toepassing van de code. De raad concludeert op basis van de bestuurlijke analyse dat het bestuur de Code Pensioenfondsen goed toepast.

3.7. Opvolging van eerdere aanbevelingen

Norm:

Het bestuur geeft op een goede manier opvolging aan eerdere aanbevelingen van het intern toezicht.

Bevindingen:

De raad neemt waar dat het bestuur gedegen aandacht aan de aanbevelingen besteedt en de reactie goed onderbouwt. De aanbevelingen van de raad zijn opgevolgd of hebben de aandacht.

4. Een vooruitblik op 2017

Gaandeweg heeft de RvT geconstateerd dat er verschil van inzicht bestaat tussen VO en bestuur enerzijds en de raad anderzijds over de visie op en de rol en taakopvatting van intern toezicht. Dit verschil van inzicht hangt nauw samen met de ambitie van het bestuur en de verschillende consequenties die bestuur en raad verbinden aan de omvang van het fonds. De raad heeft daarom besloten om per 1 juli 2017 af te treden. Daarmee wordt het VO en het bestuur ruimte geboden een nieuwe raad samen te stellen die past bij het intern toezicht dat het VO en het bestuur gewenst achten voor SPW.

Voor het jaar 2017 ziet de raad de volgende bijzondere thema's voor het intern toezicht:

- Het herstel van vertrouwen en de vertaling daarvan door SPW naar fondsspecifieke aspecten, zich daarbij niet beperkend tot communicatie.
- Risicomanagement, met name het gebruik van het systeem en de beheersing daarvan. Met andere woorden: hoe wordt het systeem onderdeel van de bestuurlijke processen?
- Verandervermogen: de koppeling van het fondsbeleid aan de bestuursprofielen en de mate waarin dat gedynamiseerd wordt. Belangrijk daarbij is de verankering van de blik van buiten naar binnen, om het verandervermogen te borgen nu en naar de toekomst toe.

Deze aandachtspunten sluiten aan op de DNB-toezichtthema's voor 2017. De raad realiseert zich dat de nieuwe raad haar eigen toezicht plan zal opstellen voor 2017